

Dönem : 2
Toplantı : 3

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 701

Türk vatandaşlarına aid olup Yugoslav Federatif Halk Cumhuriyetince millileştirilmiş bulunan mal, hak ve menfaatlerin tasfiyesi hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Maliye ve Plân komisyonlarından 5 er üye seçilerek kurulan Geçici Komisyon raporu (1/386)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi
Sayı : 71-575/3657

20 . 6 . 1967

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 19 . 6 . 1967 tarihinde kararlaştırılan «Türk vatandaşlarına aid olup Yugoslav Federatif Halk Cumhuriyetince millileştirilmiş bulunan mal, hak ve menfaatlerin tasfiyesi hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

GEREKÇE

Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti Hükümeti tarafından 1946 ve 1948 yıllarında devletleştirilen Türk mal, hak ve menfaatlerinin tazmini konusunda yapılan anlaşmalar 5597 ve 7050 sayılı kanunlarla Türkiye Büyük Millet Meclisince tasdik edilmiştir.

Yugoslav Federatif Halk Cumhuriyeti Hükümeti ile tazminat konusunda ilk görüşmeler 5 Ocak 1950 tarihinden önce başlamış ve bu tarihte bir Protokole bağlanmıştır.

1. Bu Protokolle taraflar, meseleyi süratle halletmeyi, Türk ve Yugoslav hükümetleri mümessillerinden mürekkep bir komisyon kurmayı, millileştirme dolayısıyla ödenecek tazminatın tesbitinin bu komisyonca yapılmasını ve bu işin sekiz aylık bir süre içinde tamamlanmasını kararlaştırmışlardır.

Keza, Protokolün altıncı maddesine, (tazminattan istifade edecek olanların vatandaşlıkları, hem millileştirme ve hem tazminatın tesbiti tarihinde mevcudolmuş olmak lâzımdır.) denilmek suretiyle tazminattan faydalanacaklar tâyin ve tesbit edilmiştir.

Bu Protokol, 5597 sayılı Kanunla Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 18 . 3 . 1950 tarihinde kabul ve tasdik olunmuştur.

Ancak, Protokolde belirtildiği gibi her şahsın alacağı ayrı ayrı tesbit edilme safhasında iken bu muamele Protokol hükmüne göre sekiz ay içinde intacedilmemiş ve 13 Temmuz 1956 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yugoslav Federatif Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında, Millileştirilen Türk mal, hak ve menfaatlerinin tazminine mütaallik yeniden bir Anlaşma imzalanmış ve bu Anlaşma da 13 . 9 . 1957 tarihli ve 7050 sayılı Kanunla Büyük Millet Meclisince tasdik olunmuş ve iki memleketin yetkili organlarının tasvibinden sonra 19 Şubat 1960 yılında yürürlüğe girmiştir.

5 Ocak 1950 tarihli Protokolle varılan Anlaşmada, mal hak ve menfaatleri millileştirilen her Türkün zarar miktarının ayrı ayrı tesbit edilmesi kararlaştırıldığı ve bu yolda tatbikata geçildiği halde 7050 sayılı Kanunla tasdik olunan 13 Temmuz 1956 tarihli Anlaşma ile anakaideden inhiraf edilerek Yugoslav Devletinden sekiz yılda ve sekiz eşit taksitte ödenmek üzere global olarak 3 750 000 A. B. D. dolâri tazminat alınması kararlaştırılmıştır. Bugüne kadar bu tazminatın beş taksit karşılığı olarak 24 934 522 lra alınmış ve geri kalan üç taksit tutarı 979 497 A. B. D. dolâri da 1969 yılı başına kadar alınacaktır.

Diğer taraftan, 5 Ocak 1950 tarihli Protokolün altıncı maddesiyle tazminattan faydalanacak olanlar tesbit edilirken hem millileştirmenin yapıldığı 28 . 4 . 1948 tarihinde ve hem de tazminatın tesbit edildiği 5 Ocak 1950 tarihinde Yugoslavya'da millileştirmeden zarar gören şahısların Türk uyruğunda olması şartı bulunduğu halde 13 Temmuz 1956 tarihinde yapılan Anlaşma sonunda tanımlanan Protokolün 4 ncü maddesinde (İşbu Anlaşmanın imzası tarihinde Türk vatandaşlığından istifade eden her şahıs bu Anlaşma hükümlerine göre Türk addolunur.) denilmek suretiyle tazminattan faydalanacak olanların sınırı genişletilmiş bulunmaktadır.

5 Ocak 1950 tarihli Protokole göre Yugoslav Federatif Halk Cumhuriyeti Hükümetinden alınacak tazminattan istifade edebilmek için, 28 . 4 . 1948 tarihinden önce Türk tâbiyetine geçmiş olmak, diğer bir deyimle Yugoslav Federatif Halk Cumhuriyeti Hükümeti 1946 ve 1948 yıllarında millileştirmeyi yaparken, malı millileştirilen şahsın Yugoslav tâbiyetinde bulunmaması gerekmektedir.

Halbuki, 13 Temmuz 1956 tarihli Protokolün 4 ncü maddesiyle tazminattan faydalanacak olanların (İşbu Anlaşmanın imzası tarihinde Türk vatandaşlığından istifade eden her şahıs bu Anlaşma hükümlerine göre Türk addolunur.) denilmek suretiyle tazminattan istifade edeceklerin hudedu 1956 tarihine kadar uzatılmıştır.

Bu sebeple 13 Temmuz 1956 tarihli Anlaşmaya uyularak 13 Temmuz 1956 tarihinde Türk tâbiyetinde bulunanların da, bu tazminattan istifade etmeleri için tasarıya hüküm konmuştur.

2. Diğer taraftan, 13 Temmuz 1956 tarihli Protokolün 5 nci maddesi ile, toptan ve götürü tazminatın alâkadar şahıslara tevzii, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin salâhiyeti dâhilinde olduğu belirtilmiştir.

Ancak, bugüne kadar tazminatın sureti tevzii hakkında belirli bir esas tesbit edilmiş olmadığı gibi, hak iddia edenlere yapılan tebligatla, gerekli belgeleri ibraz edemiyenler için bir sukutu hak müddeti tanınması ve bu suretle diğer hak sahiplerine yapılacak ödemelerin geciktirilmemesinin sağlanması da zaruret halini almıştır.

Tasarının birinci maddesi, kanunun konusunu, ikinci ve üçüncü maddeleri ise bu tazminattan faydalanacak ve faydalanmayacak olanları göstermektedir.

Buna göre Yugoslavya'da Federatif Halk Cumhuriyeti kurulduktan sonra, birincisi 5.12.1946 ve ikincisi 28.4.1948 tarihinde yabancı Devlet vatandaşlığında bulunan kimselerin malları millileştirilmiş olduğundan bunlardan 13 Temmuz 1956 tarihine kadar Türk vatandaşlığından ayrılmamış olanlar tazminattan faydalanacaklardır.

Buna mukabil;

a) Yugoslavya'da Kırallık İdaresi zamanında Kolonizasyon kanunlarına dayanılarak kamulaştırılmış bulunan taşınmaz malların sahipleri esas itibariyle 7050 sayılı Kanunla kabul edilen Anlaşma hükümlerinden faydalanamayacaklardır. Çünkü, Agrar ve Kolonizasyon kanunlarına tabi tutularak kamulaştırılan emlak için 2382 sayılı Kanunla Yugoslavya'dan alınan tazminat 3427 sayılı Kanunla tasfiye edilmiş bulunmakta olduğundan bunlar alınan bu tazminattan istifade edemeyeceklerdir.

(Mallarının, Agrar ve Kolonizasyon kanunlarına tabi tutulmadığını ileri sürenlerin bu iddialarını Yugoslavya makamlarından alınmış veya alınacak bir belge ile ispat etmeleri gerekir.)

b) Anlaşmaların yapıldığı tarihlerde, hak ve alacak ve gayrimenkul mevzularında Yugoslav asıllı şahıslarla Türk asıllı şahısların birbiriyle ihtilâflı ve mahkemelere intikal etmiş hâdiseler ile

6 Nisan 1941 tarihinden beri yine bu gibi mevzularda vâkı ihtilâflı işler, tazminat anlaşmasının dışında bırakılmış ve bu gibi ihtilâflı işlerden Türklerin lehine halledilenleri Yugoslav Hükümeti ayrıca yapılacak yeni anlaşmalar gereğince ödemeye 7050 sayılı Kanunla tasdik edilen anlaşmaya ilişkin 19 Temmuz 1956 tarihli mektup ile kabul edilmiştir.

Bu sebeple, bu durumda olan Türk tâbiyetinde bulunan Yugoslav göçmenleri de bu tazminattan istifade edemeyecektir.

Tasarıya bu yolda hükümler konmuştur.

Tasarının 4 nci maddesinde, hak sahiplerinin ibrazı icabeden belgeler sayılmaktadır.

5 ve 6 ncı maddeler, Takdir ve Tevzi Komisyonunun teşekkül tarzını ve tutulacak defterleri göstermektedir.

7 nci madde, kanunun şümulü ve hayli geniş bir kütlenin haklarına müessiriyeti yönünden istihkakın tesbit ettirilmesi için yapılacak müracaatlarla ilgili müddetlerin, müracaat şekli ve şartlarının önceden bir kanunla düzenlenmesi en salim bir yol olacağı göz önünde tutularak sukutu hak hükmünü ihtiva etmektedir.

9 ncu madde, kıymet takdirine ait esasları kapsamaktadır.

Yukarıda açıklandığı üzere Yugoslav Hükümetinden alınan tazminat götürü bir miktar olup, Yugoslavya'da mal, hak ve menfaatleri millileştirilmek suretiyle zarara uğrayan Türk vatandaşlarını ve bunların uğradıkları, zarar miktarı teker teker tesbit edilmiş değildir.

Hak iddia edenler tarafından ibraz olunan tapu kayıtları, vergi makbuzları, mahkeme ilâmları, ve buna benzer diğer belgelerin bir kısmında kıymetler gösterilmekte ise de, birçoğunda bulunmama, mevcut kıymetler de birbirinden çok farklı yıllara taallük etmektedir. Bu yüzden kıymetlerin takdirinde muadelet tesisine imkân hâsıl olmamaktadır.

Öte yandan, verilen belgelerin muhtevası olan malların millileştirilmeyen önce her hangi bir şekilde elden çıkarılıp çıkarılmadığı da malûm değildir.

Bu maksatla, millileştirme belgelerinde yazılı kıymetlerin garameye esas tutulmasının ve diğer taraftan malların gerçekten millileştirilmiş olup olmadığının tevsiki için maddede bir hüküm yer almıştır.

Bununla beraber, millileştirme belgesi ibraz edemiyenlerden komisyonca, hak sahibi oldukları kanaati hâsıl olanlara 5 000 liraya kadar bir ödeme yapılması hakkaniyet ve adalete uygun olacağı düşüncesi ile keza bu maddeye hüküm konmuştur.

10 ve 11 ncı maddeler, tazminatın tevzi şeklini ve henüz tazminatın üç taksidi tahsil edilemediğinden hak sahiplerinin daha fazla mağduriyetlerinin devamını önlemek amacı ile kendilerine önceden ödeme yapılacağına dair hükümleri kapsamaktadır.

Tasarının diğer maddeleri cezai hükümleri ihtiva etmekte ve ayrıca geçici bir madde ile yürürlük maddesinden ibarettir.

Bu tasarının kanuniyet kesbetmesi halinde yıllardan beri bekliyen hak sahiplerinin mağduriyetleri bu suretle son bulmuş olacaktır.

Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyon
Esas No: 1/386
Karar No: 2

10 . 4 . 1968

Yüksek Başkanlığa

Türk vatandaşlarına ait olup Yugoslav Federatif Cumhuriyetince millileştirilmiş, bulunan mal, hak ve menfaatlerin tasfiyesi hakkında kanun tasarısı ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

Gereğede arz ve izah olunan hususlar Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilerek tasarı maddeler üzerinde yapılan değişikliklerle kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesi dilediğiyle Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı
İzmir
Settar İksel

Sözcü
Burdur
Faik Kırbaşlı

Kâtip
Teikrdağ
Halil Başol

Bingöl
M. Emin Gündoğdu

Maras
Vefik Pirinçcioğlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türk vatandaşlarına ait olup Yugoslav Federatif Halk Cumhuriyetince millileştirilmiş bulunan mal, hak ve menfaatlerin tasfiyesi hakkında kanun tasarısı

Genel Hükümler

MADDE 1. — Yugoslav Federatif Halk Cumhuriyeti tarafından mal, hak ve menfaatleri devletleştirilen Türk vatandaşlarının alacaklarına karşılık alınan tazminat; bu kanunda yazılı esaslar dâhilinde tesbit ve takdir olunarak hak sahiplerine ödenir.

Tazminattan istifade edecek olanlar

MADDE 2. — Yugoslav Federatif Halk Cumhuriyeti tarafından 5 . 12 . 1946 ve 28.4.1948 tarihinde yapılan millileştirme ve sair tedbirler dolayısıyla mal, hak ve menfaatlerine el konulan Türk vatandaşları tazminattan istifade ederler.

Ancak, tazminattan istifade edebilmek için anlaşmanın imza edildiği 13 Temmuz 1956 tarihinde Türk vatandaşı olmak şarttır.

Tazminattan istifade edemeyecek olanlar

MADDE 3. — Durumları aşağıdaki fıkralara uyanlar 5597 ve 7050 sayılı kanunlarla tasdik olunan tazminat anlaşmalarından istifade edemezler.

a) Yugoslavya'da Federatif Halk Cumhuriyetinin kurulduğu 29 . 12 . 1945 tarihinden önce mal, hak ve menfaatleri Yugoslav Kırallığı zamanında millileştirilmiş olanlar,

b) İkinci Dünya Savaşında malları zarar gördüğü gerekçesi ile tazminat verilmesini isteyenler,

c) Kendi fiil ve hareketlerinden dolayı Yugoslav mahkemelerince mahkûmiyetle birlikte emvalinin müsaderesine karar verilmiş ve Yugoslav Devletince çıkarılmış Af kanunlarından istifade edememiş bulunanlar,

ç) 13 Temmuz 1956 tarihinden sonra Türk Vatandaşlığına kabul edilenler.

d) Şahısların birbirleri aleyhine tapu senetlerine itiraz etmiş olmaları sebebiyle mahkemelere intikal eden ihtilâflar, Türk vatandaşları

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Türk vatandaşlarına ait olup Yugoslav Federatif Halk Cumhuriyetince millileştirilmiş bulunan mal, hak ve menfaatlerin tasfiyesi hakkında Kanun

Genel hükümler

MADDE 1. — Yugoslav Federatif Halk Cumhuriyeti tarafından, mal, hak ve menfaatlerin devletleştirilen ve diğer tahdidî tedbirlere tabi tutulan Türk vatandaşlarının alacaklarına karşılık alınan tazminat; bu kanunda yazılı esaslar dâhilinde tesbit ve takdir olunarak hak sahiplerine ödenir.

Tazminattan istifade edecek olanlar

MADDE 2. — Yugoslav Federatif Halk Cumhuriyeti tarafından 5 . 12 . 1946 ve 28 . 4 . 1948 tarihinde yapılan millileştirme ve sair tedbirler dolayısıyla mal, hak ve menfaatlerine el konulan Türk vatandaşları tazminattan istifade ederler.

Ancak, tazminattan istifade edebilmek için anlaşmanın imza edildiği 31 Temmuz 1954 tarihinde Türk vatandaşı olmak şarttır.

Tazminattan istifade edemeyecek olanlar

MADDE 3. — Durumları aşağıdaki fıkralara uyanlar 5597 ve 7050 sayılı kanunlarla tasdik olunan tazminat anlaşmalarından istifade edemezler.

a) Yugoslavya'da Federatif Halk Cumhuriyetinin kurulduğu 29 . 12 . 1945 tarihinden önce mal, hak ve menfaatleri Yugoslav Kırallığı zamanında Agrar ve Kolonizasyon kanunlarına göre millileştirilmiş olanlar,

b) İkinci Dünya Savaşında malları zarar gördüğü gerekçesi ile tazminat verilmesini isteyenler,

c) 31 Temmuz 1954 tarihinden sonra Türk vatandaşlığına kabul edilenler,

d) 6 Nisan 1941 tarihinden sonra şahısların birbirleri aleyhine tapu senetlerine itiraz etmiş olmaları sebebiyle mahkemelere intikal eden ve 31 . 7 . 1954 tarihinde henüz neticelenmemiş olan ihtilâflar sonunda Türk vatandaşları lehine verilen ilâmlara müstenit mal, hak ve menfaat sahipleri.

(Hükümetin Teklifi)

lehlerine neticelenmiş olsa dahi ve keza 6 Nisan 1941 tarihinden sonra mahkemelere intikal etmiş bulunan ve mahkemelerce rüyet edilmiş olan ihtilâflı Türk, mal, hak ve menfaat sahipleri.

Hak sahiplerinin vermekle yükümlü oldukları belgeler

MADDE 4. — Müracaatçılar haklarını aşağıda yazılı belgelerle tevsik ederler.

a) Kayıtlı buldukları nüfus idarelerinden verilen ve vatandaşlığımıza alındıkları tarihi belirten belgenin aslı,

b) Yugoslavya'da Devletleştirme (millileştirme) veya diğer kısıtlayıcı tedbirlerden zarar görenlere ait taşınmaz malların tapu senetlerinin aslı veya noterden onaylı örnekleri,

c) Bir taşınmaz malın sahibi tapu ibraz edemediği takdirde kendisine aid olduğunu belirten ve Yugoslav mahkemelerinden verilmiş ve kesinleştiğine dair serhi ihtiva eden ilâmlar veya,

1. Yugoslav makamları tarafından alınan tedbirler dolayısıyla el konulan taşınmaz mallar, hak ve menfaatlerle ilgili olarak verilen kararların aslı veya noterden tasdikli örnekleri,

2. Varsa kira sözleşmeleri, vergi kayıtları ve vergi ödeme makbuzları,

ç) İbrahim edilen tapu, mahkeme ilâmı ve sair evrakta malik olarak görülen kimse hayatta değilse, Yugoslav veya Türk mahkemeleri tarafından verilen ve kesinleşmiş olan veraset ilâmları,

d) Taşınmaz ve taşınmaz malları ile tahdide uğrayan hak ve menfaatlerin mahiyetini, cinsini ve millileştirildiği tarihi, kıymetlerini belirten ve Yugoslav resmî makamlarınca verilen her çeşit vesikalar (millileştirme, devletleştirme belgesi)

Takdir ve Tevzi Komisyonu

MADDE 5. — Müracaat sahiplerinin hukukî durumu «Takdir ve Tevzi Komisyonu», tarafından incelenir.

Bu Komisyon :

a) Maliye, Devlet (Tapu ve Kadastro Ge-

(Geçici Komisyonun değiştirisi)

Hak sahiplerinin vermekle yükümlü oldukları belgeler

MADDE 4. — Müracaatçılar haklarını aşağıda yazılı belgelerle tevsik ederler.

a) Kayıtlı buldukları nüfus idarelerinden verilen ve vatandaşlığımıza alındığı tarihi belirten belgenin aslı,

b) Yugoslavya'da devletleştirme veya kısıtlayıcı tedbirlerden zarar görenlere ait taşınmaz malların tapu senetlerinin aslı ile birlikte (c) ve (d) fıkralarında kayıtlı vesikalardan birisi,

c) Bir taşınmaz malın sahibi tapu ibraz edemediği takdirde,

1. Malın kendisine aid olduğunu belirten ve Yugoslav mahkemelerinden verilmiş, kesinleştiğine dair serhi ihtiva eden ilâmlar,

2. Yugoslav makamları tarafından alınan tedbirler dolayısıyla el konulan mal, hak ve menfaatlerle ilgili olarak verilen kararların aslı veya yetkili Yugoslav makamlarınca tasdikli örnekleri,

3. Kira sözleşmeleri, vergi kayıtları ve vergi ödeme makbuzlarından biri,

d) Taşınmaz ve taşınmaz mallar ile tahdide uğrayan hak ve menfaatlerin mahiyetini, cinsini ve millileştirildiği tarihteki kıymetlerini belirten ve Yugoslav resmî makamlarınca verilen vesikalar,

e) İbrahim edilen tapu, mahkeme ilâmı ve sair evrakta malik olarak görülen kimse hayatta değilse; Yugoslav veya Türk mahkemeleri tarafından verilen ve kesinleşmiş olan veraset ilâmları.

Takdir ve Tevzi Komisyonu

MADDE 5. — Müracaat sahiplerinin bu kanunla ilgili hukukî durumu (Takdir ve Tevzi Komisyonu) tarafından incelenir. Bu komisyon:

a) Maliye, Devlet (Tapu ve Kadastro Ge-

(Hükümetin Teklifi)

nel Müdürlüğü) Dışişleri, Ticaret bakanlıkları ile T. C. Merkez Bankası Genel Müdürlüğünce tâyin olunan birer temsilcinin,

b) «Yugoslavya'da emval ve matlubatı bulunan vatandaşların haklarını koruma dernekleri Birliği» tarafından bu kanunun çıkış tarihinden sonra bir defaya mahsus olarak seçilecek iki temsilcinin katılmalarıyla kurulur.

Komisyon Maliye Bakanlığı temsilcisi Başkanlık eder. Komisyon ekseriyetle toplanır. Kararlar mevcudun çoğunluğu ile verilir.

Komisyonun üye ve memurlarının ücret ve yevmiyeleri, görev ve yetkileri Yönetmelikle tesbit olunur.

Komisyonca tutulacak defterler

MADDE 6. — Müracaatları tetkik ederek karara bağlamakla görevli Takdir ve Tevzi Komisyonunca; noterden tasdikli karar defteri, ödeme defteri ve lüzumlu görülen sair yardımcı defterler tutulur. Bu defterlerin tanzim şekli Yönetmelikle belirtilir.

Hakkı düşüren sebepler

MADDE 7. — Evvelce Dışişleri Bakanlığına veya Takdir ve Tevzi Komisyonu Başkanlığına başvuranlardan halen gösterdikleri adreslerde bulunmadıklarından kendilerine komisyonca yapılan tebliğle PTT idaresince iade olunanlar, ilân ve tebligata rağmen hiç belge ibraz etmiyen veya belgelerini noksan verenlere tebligat Kanunu gereğince tebliğ suretiyle bir aydan az altı aydan çok olmamak üzere komisyonca yeniden mehil verilir.

(Geçici Komisyonun değiştirilmesi)

nel Müdürlüğü), Dışişleri, Ticaret bakanlıkları ile T. C. Merkez Bankası Genel Müdürlüğünce tâyin olunan birer temsilciden iştiraki ile kurulur.

b) «Yugoslavya'da emval ve matlubatı bulunan vatandaşların haklarını koruma dernekleri Birliği» ile, «Türk vatandaşlarının Yugoslavya'da millileştirilen mal, hak ve menfaatlerini koruma Derneği Birliği» tarafından, bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra seçilecek birer temsilci, komisyon çalışmalarına iştirak edebilirler. Ve komisyon çalışma ve kararlarında birer oy sahibidirler.

Komisyon Maliye Bakanlığı temsilcisi başkanlık eder.

Komisyon (a) fıkrasındaki temsilcilerin ekseriyeti ile toplanır.

Kararlar mevcudun çoğunluğu ile verilir.

Komisyon kararlarına, aynı komisyon nezdinde, tebliğ tarihinde itibaren, bir defaya mahsus olmak üzere, 30 gün içinde itiraz edilebilir.

Komisyonun görev ve yetkileri ile üye ve memurların ve birlik temsilcilerinin ücret ve yövmiyeleri yönetmelikle tesbit olunur.

Komisyon en az haftada iki defa toplanmak zorunludur.

Komisyonca tutulacak defterler.

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hakkı düşüren sebepler

MADDE 7. — Evvelce Dışişleri Bakanlığına veya Takdir ve Tevzi Komisyonu Başkanlığına başvuranlardan halen gösterdikleri adreslerde bulunmadıklarından kendilerine Komisyonca yapılan tebligatlar PTT idaresince iade olunanlara ve ilân ve tebligata rağmen hiç belge ibraz etmiyen veya belgelerini noksan verenlere Tebligat Kanunu gereğince tebliğ suretiyle bir aydan az, altı aydan çok olmamak üzere Komisyonca yeniden mehil verilir.

(Hükümetin Teklifi)

Verilen mühlete rağmen yine vesikalarını tam olarak ibraz etmeyenlerin hakkı düşer.

Bu süre, istenilen belgenin mahiyetine göre ve yukarıda belirtilen zaman içinde komisyonca takdir olunur. Devletce teminine teşebbüs olunan belgeler için müddet aranmaz.

Tazminat olarak dağıtılacak para

MADDE 8. — Hak sahiplerine dağıtılacak para 7050 sayılı Kanunla tasdik olunan Tazminat Anlaşmasına göre, Yugoslav Federatif Halk Cumhuriyetinin vermeyi yükümlendiği 3 750 000 Birleşik Amerika Dolârının tutarı olan ve iki millî bankaya yatırılmış olan Türk parası ile bunun faiz ve sair gelirlerinin toplamıdır.

Kıymet takdirine ait esaslar

MADDE 9. — Yugoslav Federatif Halk Cumhuriyetince malları (Hak ve menfaatleri Millileştirilen, Devletleştirilen) ve 5597.7050 sayılı Kanunlar gereğince tazminata müstehak oldukları Takdir ve Tevzi Komisyonunca karara bağlanan şahıslara verilecek tazminata mesnedolacak kıymetler, aşağıdaki esaslar dâhilinde tesbit olunur.

a) Yugoslav makamlarınca malları hak ve menfaatleri millileştirilen şahıslara verilen millileştirme belgeleri ve üzerinde yazılı kıymetler tazminata esas tutulur.

Millileştirme belgesi üzerinde kıymet yazılı olmadığı avhalde millileştirme belgelerinde yazılı malların kıymeti esas alınır.

Şu kadar ki, millileştirme belgesinin verildiği tarihteki dinarın Türk Parası olarak tesbit olunacak kıymeti ödemeye esas tutulur.

b) Takdir ve Tevzi Komisyonunca hak sahibi olarak tesbit olunan şahıslardan millileştirme belgesi ibraz edemiyenler ile millileştirme belgeleri üzerinde kıymet gösterilmemiş olup (a) bendinin ikinci fıkrası gereğince Takdir ve Tevzi Komisyonunca da kıymetleri tesbit edilemeyenlerin listeleri komisyonca tanzim olunur. Listelerde bildirilmesi istenilen hususlar Yugoslav yetkili makamlarından getirilmek üzere Dışişleri Bakanlığına intikal ettirilir.

(Geçici Komisyonun değiştirisi)

Verilen mühlete rağmen yine vesikalarını tam olarak ibraz etmeyenlerin hakkı düşer.

Bu süre, istenilen belgenin mahiyetine göre yukarıda belirtilen zaman içinde komisyonca takdir olunur.

Tazminat olarak dağıtılacak para

MADDE 8. — Tasarının 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kıymet takdirine ait esaslar

MADDE 9. — Yugoslav Federatif Halk Cumhuriyetince mal, hak ve menfaatleri millileştirilen ve 5597, 7050 sayılı kanunlar gereğince tazminata müstahak oldukları takdir ve tevzi komisyonunca karara bağlanan şahıslara verilecek tazminata mesnet olarak kıymetler, aşağıdaki esaslar dahilinde tesbit olunur:

a) Yugoslav makamlarınca malları hak ve menfaatleri millileştirilen şahıslara verilen millileştirme belgeleri ve üzerinde yazılı kıymetler tazminata esas tutulur.

Millileştirme belgesi üzerinde kıymet yazılı olmadığı avhalde malların diğer belgelerde yazılı kıymetleri esas alınır. Bu da mümkün olmadığı avhalde aynı mahaldeki emsallerine kıyasla kıymet biçilir. Şu kadar ki, millileştirme belgelerinin verildiği tarihteki dinarın Türk parası olarak tesbit olunacak kıymeti ödemeye esas tutulur.

b) Takdir ve Tevzi Komisyonunca hak sahibi olarak tesbit olunan şahıslardan millileştirme belgesi ibraz edemiyenler ile millileştirme belgeleri üzerinde kıymet gösterilmiş olup (a) bendinin 2 nci fıkrası gereğince Takdir ve Tevzi Komisyonunca da kıymetleri tesbit edilemeyenlerin listeleri komisyonca tanzim olunur. Listelerde bildirilmesi istenen hususlar Yugoslav yetkili makamlarından getirilmek üzere Dışişleri Bakanlığına intikal ettirilir.

(Hükümetin Teklifi)

c) Hak sahibi devletleştirme veya millileştirme belgesi ibraz edemediği ve Dışişleri Bakanlığınca da temin olunamadığı hallerde 4 nci maddede sayılan diğer belgeleri tevdi ettiği ve komisyonca da hak sahibi olduğu kabul edildiği takdirde bu belgeler üzerindeki kıymetler ödemiye esas tutulur. Şu kadar ki tesbit olunan alacak miktarı ne olursa olsun 5 000 liradan yukarı kısmı ödenmez. İbraz olunan belgelerden tapu senetleri üzerinde yazılı Osmanlı kurusu karşılığı altın esasından ve dinarın değeri de Osmanlı kurusuna tahvilinden sonra yine altın esasına göre tesbit olunarak, ödeme yapılır.

Altın fiyatı bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki Merkez Bankasının altın alış fiyatıdır.

Tazminatın ödeme şekli

MADDE 10. — Takdir ve Tevzi Komisyonunca, hak sahiplerinin tamamı tesbit ve 9 ncu madde gereğince alacakları tazminat miktarları bulunduğundan sonra ödemeye başlanır.

Bulunacak kıymetlerin toplamı 8 nci maddede belirtilen tazminattan fazla veya noksan

(Geçici Komisyonun değiştirisi)

Komisyon gerektiği takdirde mahallen tetkikat yapılması için bir heyet gönderilmesini talebedebilir.

c) Devletleştirme veya millileştirme belgesi ibraz edilemediği ve Dışişleri Bakanlığınca da temin olunamadığı hallerde hak sahibi tarafından ibraz olunan;

1. Yugoslav mahkemelerinde verilmiş ve kesinleştiğine dair şerhi ihtiva eden ilâmlar,
2. Kira sözleşmeleri,
3. Vergi kayıtları,
4. Vergi ödeme makbuzları,
5. Yugoslav yetkili mahkemelerince verilmiş hakkın ispatına yarayan her çeşit vesikalar üzerinde yazılı kıymetler ödemeye esas tutulur.

Bu belgeler üzerinde kıymet yazılı değilse, diğer dosyalarda bulunan ve aynı mahaldeki emsallerine kıyasla kıymet biçilir.

d) Takdir ve Tevzi Komisyonlarınca, hak sahibi olduğu kabul olunan ancak, (a), (b), (c) fıkralarında zikredilen vesikalardan hiçbirini ibraz edemeyen ve vesikası sadece Osmanlı tapusuna inhisar edenlerin, ibraz ettikleri tapu senedi üzerindeki kıymetler, tapuda kıymet gösterilmemiş ise o mahaldeki emsal tapu kıymeti esas alınır.

Şu kadar ki, bu gibilerin tazminattan istifade edebilmeleri ancak bu maddenin a, b, c fıkralarında belirtilen vesikaları ibraz eden hak sahiplerinin alacaklarının tamamı karşılığında sonra, geri kalan meblâğ bu gibilere alacakları nisbetinde tevzi olunur.

Tapu senetleri üzerinde yazılı Osmanlı kurusu karşılığı altın esasından ve dinarın değeri de Osmanlı kurusuna tahvil ve yine altın esasına göre tesbit olunarak ödeme yapılır.

Altın fiyatı bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki Merkez Bankasının altın alış fiyatıdır.

Tazminatın ödeme şekli

MADDE 10. — Takdir ve Tevzi Komisyonunca, hak sahiplerinin tamamı tesbit ve 9 ncu madde gereğince alacakları tazminat ve tutarları bulunduğundan sonra ödemeye başlanır.

Bulunacak kıymetlerin toplamı 8 nci maddede belirtilen tazminattan noksan olduğu tak-

(Hükümetin Teklifi)

olduğu takdirde bu alacaklardan belirli oranda indirme veya ilâve yapılır. Şu kadar ki, yapılacak ilâve millileştirme belgelerindeki kıymeti geçemez.

Ödenecek tazminat miktarı Takdir ve Tevzi Komisyonu tarafından karara bağlandıktan sonra, tesbit olunan tazminat hak sahibi veya ilgisine ödenir. Ödemenin şekli usulleri Yönetmelikte belirtilir. Nihai tasfiyede banka faizlerinden arta kalacak miktarın Bakanlar Kurulunca sarf yeri tesbit olunur.

Önceden ödeme

MADDE 11. — Aşağıdaki hallerde 10 ncu maddede belirtilen esaslara bakılmaksızın ödeme yapılır.

4 ncü maddede sözü edilen belgeler tamam olduğu takdirde 9 ncu madde esasları dairesinde tesbit ve karara bağlanan alacak, miktarları,

- a) 5 000.— lirayı geçmeyenlerin tamamı,
- b) 5 000.— liradan yukarı olanların yalnız 5 000.— lirası Devletleştirme ve Millileştirme belgesi aranmaksızın komisyonca kesin olarak ödenir.

Cezai hükümler

MADDE 12. — Devletleştirme veya Millileştirme vesikası aranmaksızın kendilerine 11 nci madde uyarınca ödeme yapılması gerekenlere mallarının Yugoslav Federatif Halk Cumhuriyeti tarafından ellerinden alınmış olduğunu belirten bir beyanname vermeye mecburdur.

Yapılacak tetkikler veya ihbarlar sonunda verilen beyannamenin hakikata aykırı olduğu anlaşıldığı takdirde yapılmış olan ödemeler kanuni faizi ile birlikte hükmen geri alınır ve hakında Türk Ceza Kanununun hükümleri uygulanır.

Hakikata uymıyan beyanlara ait zaman aşımını 10 yıldır.

(Geçici Komisyonun değişikliği)

dirde bu alacaklardan belirli oranda indirme yapılır.

Ödenecek tazminat miktarı Takdir ve Tevzi Komisyonu tarafından karara bağlandıktan sonra, tesbit olunan tazminat hak sahibi veya ilgisine ödenir. Ödemenin şekli, usulleri yönetmelikte belirtilir.

Önceden ödeme

MADDE 11. — Aşağıdaki hallerde (10 ncu maddede belirtilen esaslara bakılmaksızın avans olarak ödenebilir:

4 ncü maddede sözü edilen belgeler tamam olduğu takdirde 9 ncu maddenin (d) fıkrası hariç bu maddede gereğince karara bağlanan alacakların;

- a) 5 000 TL. nı geçmeyenlerin tamamı,
- b) 5 000 TL. dan yukarı olanların alacaklarının % 40 a kadarı.

Cezai hükümler

MADDE 12. — Tasarının 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Bu kanunla sözü edilen yönetmelik Maliye Bakanlığınca hazırlanır.

MADDE 14. — 31 Temmuz 1954 tarihinden sonra Türk tâbiyetine geçmiş olanların mil-

(Hükümetin Teklifi)

GEÇİCİ MADDE — 7 . 2 . 1962 tarihli ve 6/185 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla teşekkül eden, Takdir ve Tevzi Komisyonunun 31 . 8 . 1962 tarihli ve 6/874 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren yönetmelik gereğince yapmış olduğu muameleler, verdiği, vereceği kararlar bu kanun gereğince yapılmış sayılır.

Bu komisyona evvelce ibraz edilmiş olan ve kanunun 4 ncü maddesinde yer alan belgeler bu kanuna göre ibraz edilmiş addolunur.

MADDE 13. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 14. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

19 . 6 . 1967

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>S. Demirel</i>	<i>S. Öztürk</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>H. Atabeyli</i>	<i>K. Ocak</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>S. T. Müftüoğlu</i>	<i>H. Dinçer</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>A. Topaloğlu</i>	<i>F. Sükan</i>
Dışişleri Bakanı V.	Maliye Bakanı
<i>F. Sükan</i>	<i>C. Bilgehan</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bağcndırlık Bakanı
<i>İ. Ertem</i>	<i>O. Alp</i>
Ticaret Bakanı	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı
<i>A. Türkel</i>	<i>V. Â. Özkan</i>
Güm. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>İ. Tekin</i>	<i>B. Dağdaş</i>
Ulaştırma Bakanı V.	Çalışma Bakanı
<i>A. N. Erdem</i>	<i>A. N. Erdem</i>
Sanayi Bakanı	En. ve Ta. Kay. Bakanı
<i>M. Turgut</i>	<i>R. Sezgin</i>
Turizm ve Ta. Bakanı	İmar ve İskân Bakanı
<i>N. Kürşad</i>	<i>H. Menteseoğlu</i>
Köy İşleri Bakanı	
<i>T. Toker</i>	

(Geçici Komisyonun değiştirisi)

ileştirilmiş malları için Yugoslavya'dan alınacak tazminatlar bu kanun hükümlerine göre dağıtılır.

GEÇİCİ MADDE — 7 . 2 . 1962 tarih, 6/185 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile teşekkül etmiş olan Takdir ve Tevzi Komisyonunun, 31 . 8 . 1962 tarih ve 6/874 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren yönetmelik gereğince yapmış olduğu muameleler, verdiği kararlar bu kanun gereğince yapılmış sayılır.

Bu komisyona evvelce ibraz edilmiş olan ve kanunun 4 ncü maddesinde yer alan belgeler bu kanuna göre ibraz edilmiş addolunur.

MADDE 15. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 16. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.